

nenda et distribuenda quæ sparsim in operibus Divi Thomæ, prout nunc evulgatis existunt, de Betissimæ Virginis privilegiis scripta reperiuntur; et prætermisis pro nunc quæ de aliis privilegiis, ut de perpetua virginitate, maternitate divina, de assumptione ad cœlos sapientissime tradit; scrutemus quæ ad nostrum solummodo propositum attinent. Jam in prima parte, omnia omnino quæ immaculatae conceptioni adversari videntur allata fuere; item in fine hujus partis referemus clarissima testimonia quæ privilegium Virginis in sua Conceptione adstruunt; nunc ergo superest, ut ad ordinem logicum redigamus. Sed antequam talam ordinationem stabiliamus, necessarium videtur ut, quid de redemptione Virginis in mente Divi Thomæ sit sentiendum, inquiramus.

De hac re in nostra Dissertatione supra citata sic dicebamus: postquam enim ibi allata fuere testimonia quæ in contrarium supra retulimus, diximus: Quæ omnia testimonia nihil aliud asserunt, quam generalem contra huminum genus legem a Domino Deo justissime latam; qua omnes homines obnoxii originali peccato, et filii iræ nascimur; ex qua etiam, re-

demptionis pro omnibus omnino hominibus necessitatem S. Thomas rectissime deducit; ac concludit, juxta illam legem, juxtaque hanc redempionis necessitatem, B. Virginem peccatum originis contrahere debuisse; non certe quod actu contraxerit. Quod autem tantum de debito contrahendi loquatur, non obscure infertur ex dupli redemptione, liberativa post culpam, et præservativa ante culpam; de quibus loquitur in mox adducendis testimoniiis, quæ ad secundo loco designatum supra genus pertinent.

Nam 1. 2. q. 106 art. 2, laudat hæc D. Augustini verba: "Gratiæ tuæ deputo, et misericordiæ tuæ, quod peccata mea tamquam glaciem solvisti. Gratiæ tuæ deputo et quæcumque non feci mala. Quid enim non facere potui, qui etiam gratuitum facinus amavi? Et omnia mihi dimissa esse fateor; et quæ mea sponte feci mala, et quæ te duce non feci." Et reliqua ibi videnda. Quibus Sanctus Doctor addit hæc alia verba, quæ sequuntur in Augustino: "Et ideo tantummodo, immo amplius te diligit (innocens); quia per quem me videt tantis peccatorum languoribus exui, per eum (hoc est per Christum Redemptorem) se videt tantis pecca-

torum languoribus non implicari."

Ipse Divus Thomas loco citato in lib. 4 Sent.: "Liberari autem, inquit, a malo, vel a debito absolvi, non potest nisi qui debitum incurrit, vel in malum dejectus est; et ita non possent omnes fructum Dominicæ passionis in se ipsis percipere, nisi omnes debitores nascerentur, et malo subjecti. Unde dimissio debitorum, et liberatio a malo non potest intelligi, quod aliquis sine debito, vel immunis a malo nascetur; sed quia cum debito natus, postea (1) per gratiam Christi liberatur." Ergo juxta Divum Thomam, et rei veritatem, ad hoc quod aliquis vere redemptus dicatur, et ut Dominicæ passionis fructum in se ipso percipere possit, requiritur, et sufficit, quod debitor, seu cum debito contrahendi primi parentis peccatum nascatur: sed minime ut actu illud contrahat, quia hoc ipso quod cum debito natus, sed per gratiam Christi prævenientem liberatur, et dimissio et liberatio a malo, hoc est, vera redemptio intelligi optime datur. *Hac igitur. ratione*, ut verba Divi Bernardi de alio simili argumento

(1) Intellige non de posterioritate temporis sed ordinis vel nature, ut infra ostendetur.

ad nostrum transferam, fuit æqua utriusque (nobis et B. Virgini) redemptio, solvens nos, et servans *Istam*. Sed et amplius dicam: Mariæ redemptio non æqua ac nostra, sed multo copiosissima fuit; quia ut ait S. Thomas cum P. Augustino, per quem nos videt tantis peccatorum languoribus exui, per eum (Christam scilicet Redemptorem) se videt tanto peccato (originali) non implicari.

Hæc D. Thomæ interpretatio adeo legitima est, ut primi nominis Theologi et ipsimet adversarii eam amplecti non dubitaverint. Audiantur inter Theologos Sacri ordinis Prædicatorum Magister Seraphinus a Porrecta, R. F. Joannes a Sto Thoma, et inter adversarios Card Cajetanus. A Porrecta: "Per necessariam sequelam patet D. Thomam novisse hoc, scilicet, quod B. Virgo etiamsi numquam actualiter incurrisset maculam originalis peccati, indiguisset redimi per Christum a peccato; et consequenter, non tolleretur propter hoc a Christo suum privilegium, scilicet, quod sit Salvator omnium hominum. Salvasset enim etiam tunc Matrem suam a culpa originali, in quam utique de facto cecidisset, si Ipse eam a tali easu non præservasset."

Joannes a Sto. Thoma: "Ad liberationem, inquit, per Christum, disjunctive postulat D. Thomas vel debitum, vel culpam in eo qui redimendus est. Ergo si sufficienter salvat D. Thomas redemptionem per Christum in aliquo qui solum nasceretur cum debito, non amplius requirit, quando loquitur de Virgine, et infert pro inconvenienti, quia alias non indigeret redempzione per Christum. Intelligit enim non indigeret, si conciperetur sine debito, et sine peccato; non tamen si conciperetur sine peccato, dummodo conciperetur cum debito in persona: et quoties Divus Thomas infert, quod non indigeret redempzione, *ly* non indigeret, est, quia includitur etiam debitum; hoc enim si datur, sufficit ad indigentiam redempzioni."

Card. Cajetanus in Commentario: "Si peccatum, inquit, originale, vel in actu, vel in necessitate habendi illud, quis non incurreret, non egeret redempzione: sed si omnes peccato originali sunt obnoxii, sufficit ad indigentiam redempzioni, etc." Et alibi: "Oportet aut quod habeat peccatum, vel quod sit in procinctu, seu periculo habendi peccatum quisquis eget salvari a peccato. etc."

His præmissis jam ad logicum ordinem in speciebus seu conceptibus a D. Thoma separatim emissis in diversis locis, ad rem cuius dilucidationem quærimus spectantibus veniamus. Cujus ordo ad mentem D. Thomæ videtur esse, primo, de peccato originali et ejus transmissione; secundo, de ipsa Virginis conceptione, et hoc dupliciter, materialiter et formaliter, scilicet, de conceptione fœtus et ejus animatione; tertio denique, de ejus sanctificatione ut loquitur. Quid de his omnibus D. Thomas censuerit, hic perlustrandum nobis est.

De primo agit D. Thomas in 1. 2. q. 81 per totam illam quæstionem, quæ ex integro legi debet, ex qua tamen aliqua delibabimus. Et in primis quantum ad modum quo traducitur originale peccatum dicit in 1° art. in corpore: "Dicendum quod omnes homines qui nascuntur ex Adam possunt considerari ut unus homo, in quantum convenient in natura..... sicut Porphyrius dicit, *quod participatione speciei, homines* (id est omnes) *sunt sicut unus homo*. Sic igitur, multi homines ex Adam derivati sunt tamquam multa membra unius corporis; actus autem unius membra corporalis, puta

manus, non est voluntarius voluntate ipsius manus, sed voluntate animæ, quæ primo movet membrum.... Sic igitur, inordinatio quæ est in isto homine ex Adam generato, non est voluntaria voluntate ipsius, sed voluntate primi parentis, qui movet, motione generationis, omnes qui ex ejus origine derivantur; sicut voluntas animæ movet omnia membra ad actum. Unde peccatum, quod sic a primo parente derivatur, dicitur originale, sicut peccatum quod ab anima derivatur in membra corporis, dicitur actuale, et sicut peccatum actuale quod per membrum aliquod committitur, non est peccatum illius membra, nisi in quantum illud membrum est aliquid ipsius hominis; propter quod vocatur peccatum humanum: ita peccatum originale non est peccatum hujus personæ, nisi in quantum hæc persona recipit naturam a primo parente; unde et vocatur *peccatum naturæ* secundum illud (Ad Efesios), *Eramus natura filii iræ.*" Et in responsione ad 2 dicit, quod et si anima non traducatur, quia virtus seminis non potest causare animam rationalem; movet tamen ad ipsam *dispositive*: unde per virtutem seminis traducitur humana natura a pa-

rente in prolem, et simul cum natura, naturæ infectio. Ex hoc enim fit iste qui nascitur, consors culpæ primi parentis, quod naturam ab eo sortitur per quaudam generativam motionem." Et ad 4 dicit, quod tamen est principium generationis, quæ est proprius actus naturæ, ejus propagationi deserviens.

Ex his principiis in art. 3 in corpore infert, "quod secundum fidem catholicam firmiter est tenendum quod omnes homines ex Adam seminaliter derivati, peccatum originale ex Adam contrahunt": scilicet, qui moventur ab Adam motione generationis; quod ad reatum, hoc est ad debitum contrahendi, non autem ad actum, hoc est, ut actu contrahatur referendum esse apertissime colligitur ex responsione ad 1, in qua loquendo de illis qui in adventu Domini reperientur vivi (1, ad Tessal. 4) et qui juxta apud Hieronymum aliquorum sententiam non morientur dicendum est, inquit, "quod, etsi non moriantur, est tamen in eis reatus mortis" quod sufficit ad salvandum illud Apostoli *In omnes mors pertransiit in quo omnes peccaverunt.*

Ex his etiam principiis infert in art. 4:

quod si aliquis miraculose ut Christus ex humana carne formatur, non contrahit originale peccatum, in debito scilicet, quia non est secundum seminalem rationem. “Dicendum, inquit, quod peccatum originale traducitur in posteros in quantum moventur ab ipso per generationem....non autem est motio ad generationem, nisi per virtutem activam in generante; quod est secundum seminalem rationem ab eo (Adam) descendere.” Hoc est ergo juxta D. Thomam debitum contrahendi peccatum originale, derivari scilicet ab Adam secundum seminalem rationem: ergo juxta mentem D. Thomæ omnis secundum seminalem rationem ab Adam descendens, contrahit originale peccatum in debito; et ideo dicit, omnes præter Christum; quia Christus non fuit in debito, eo quod non fuit seminaliter descendens. Sed liceat mihi observare, quod in hac eadem questione, loquendo in quinto articulo, in quo sibi objicit textum Damasceni dicentis, quod Spiritus Sanctus supervenit in Virgine (de qua Christus erat absque peccato originali nascitus) purgans eam; respondit: “Dicendum quod illa purgatio proveniens in B. Virginem non re-

quirebatur ad auferendam transfusionem peccati originalis; sed quia oportebat ut Mater Dei maxima puritate niteret: non enim est aliquid digne receptaculum Dei, nisi sit mundum secundum illud Psalm. XCIII: *Domum tuam Domine decet sanctitudo.*” Ex quo de novo mens D. Thomæ aperitur de adstruenda in B. Virgine maxima puritate. Ergo solum loquitur de debito proveniente *dispositive* ad contrahendum originale peccatum, derivatum ex seminali propagatione, juxta dictum ex response ad 2 art. 1.

Quoad secundum quæsitum, scilicet de Conceptione Virginis in mente Divi Thomæ, repetam quæ P. J. M. Cornoldi de hoc sapienter scripsit: “Ut explorata sit, atque omnimoda perspicuitate nitens Angelici Doctoris sententia, duo scholasticæ placita sunt in mentem revocanda: primum est, inter fœtus conceptionem, quæ est primus terminus a quo humanæ generationis, et personæ conceptionem, quæ est ultimus terminus *ad quem*, aliquam temporis moram intercedere. Alterum est, quamquam certa scientia ratum minime sit quantum temporis interfluat, nihilominus ani-

mam rationalem non creari, et in corpus infundi, nisi postea quam perfecta sint potiora saltem corporis membra. Non mea interest hæc philosophiæ scholasticæ placita in præsenti comprobare rationum momentis, atque etiam recentiorum in re medica peritorum auctoritate: tametsi perspicuum sit, neminem affirmare posse eodem prorsus instanti quo fit fœtus conceptio, seu prima seminalium principiorum copulatio, animam condi corporique informando infundi, atque ideo effici etiam personæ conceptionem.

Hoc, secundum Aquinatis præclarissimorumque doctorum sententiam, solius Christi Domini privilegium fuit, eo quod non efficiebatur embryo in Virginis utero virilis seminis efficacia; sed fiebat proles Spiritus Sancti virtute (III. 33. 2). *Dicendum est quod ad hoc ut conceptio ipsi Filio Dei attribuatur ut in Symbolo confitemur dicentes: Qui conceptus est de Spiritu Sancto, necesse est dicere ipsum corpus Christi dum conciperetur, esse a Verbo Dei asumptum.* Ostensum est autem, supra (q. 6 art. 1. 2), quod Verbum Dei asumpsit corpus mediante anima, et

animam mediante spiritu, id est intellectu. Unde oportuit quod in primo instanti conceptionis corpus Christi esset animatum anima rationali. Præterea in responsione ad 3. inquit: *In generatione aliorum hominum locum habet quod dicit Philosophus* (scilicet adesse temporis intercapedinem inter terminum a quo generationis et terminum ad quem), propter hoc quod successive corpus formatur, et disponitur ad animam.... Sed corpus Christi propter infinitam virtutem agentis fuit perfecte dispositum in instanti: unde statim in primo instanti recepit formam perfectam, id est animam rationalem."

"Quibus positis unum quæro: affirmatne Aquinas absolute, animam rationalem Virginis esse creatam atque in corpus infusam sine sanctificationis gratia, aut peccato originis obnoxiam? Nequaquam: sed profitetur carnem Virginis conceptam esse in originali peccato, aut etiam corpus B. Virginis conceptum in originali fuisse. Ergo peccati originalis subjectum, secundum Aquinatem est corpus aut caro nondum animata rationali anima: atque idcirco sententia Aquinatis non opponitur catholicæ